

**Bruselj, 13. julij 2026
(OR. en)**

11828/26

**FAO 25
AGRI 587
FOOD 98
VETER 120
PHYTOSAN 71
ENV 936
SAN 585
SUSTDEV 62**

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi o pristopu „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o pristopu „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih, ki jih je Svet (kmetijstvo in ribištvo) odobril na 4190. seji 13. julija 2026.

Sklepi Sveta o pristopu „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB OPOZARJANJU NA:

- Sklepe Sveta z dne 29. januarja 2024 o Globalni zdravstveni strategiji EU – Boljše zdravje za vse v spreminjajočem se svetu¹;
- Sklepe Sveta z dne 21. junija 2024 o prihodnosti evropske zdravstvene unije: Evropa, ki skrbi, se pripravlja in varuje²;
- Priporočilo Sveta z dne 13. junija 2023 o okrepitvi ukrepov EU v boju proti antimikrobični odpornosti v okviru pristopa „eno zdravje“³;
- Sklepe Sveta z dne 26. maja 2021 o prednostnih nalogah EU za vrh Združenih narodov o prehranskih sistemih leta 2021⁴.

¹ 5908/24.
² 11597/24.
³ *UL C* 220, 22.6.2023, str. 1–20.
⁴ 9335/21.

Splošna načela

1. OPOZARJA, da je v členu 168 Pogodbe o delovanju Evropske unije določeno, da mora Unija pri opredeljevanju in izvajanju vseh svojih politik in dejavnosti zagotavljati visoko raven varovanja zdravja ljudi.
2. POUDARJA, da zdravja ljudi ni mogoče varovati ločeno od drugih elementov, saj je neločljivo povezano z zdravjem živali, rastlin in širših ekosistemov, na katerih temeljijo naši agroživilski sistemi, ter je od njega odvisno⁵. V zvezi s tem OPOZARJA, da je „eno zdravje“ celosten in enoten pristop, katerega cilj je trajnostno uravnorežiti in optimizirati zdravje ljudi, živali, ekosistemov in širšega okolja⁶.
3. PRIZNAVA, da lahko pristop „eno zdravje“ s celostnimi in preventivnimi ukrepi prispeva k učinkovitejši in uspešnejši rabi virov.
4. POUDARJA pomen stalnega spodbujanja kulture „eno zdravje“, tudi z izobraževanjem, usposabljanjem in ozaveščanjem, zlasti med mlajšimi generacijami, da bi celostno obravnavali medsebojno povezane zdravstvene, okoljske in trajnostne izzive.
5. IZPOSTAVLJA, da so trajnostni, odporni in vključujoči agroživilski sistemi bistveni za zagotavljanje naše trajne zmogljivosti za zagotavljanje zadostne, varne in cenovno dostopne hrane ter zdrave prehrane za vse, ob priznavanju lokalnih kultur prehranjevanja. V zvezi s tem POUDARJA, da je dolgoročno svetovno prehransko varnost mogoče doseči le z varovanjem in zagotavljanjem trajnostne rabe naravnih virov ter varovanjem zdravja rastlin, živali in ekosistemov. PRIZNAVA, da je za to potreben celosten in sistemski pristop, oprt na raziskave in inovacije.

⁵ Z agroživilskimi sistemi so mišljene vse medsebojno povezane dejavnosti in akterji v okviru preskrbe s hrano na vseh ravneh – od pridelave do porabe. Ta opredelitev zajema vse od kmetijske proizvodnje in predelave do distribucije, potrošnje in ravnanja z odpadki.

⁶ Skupina strokovnjakov na visoki ravni za pristop „eno zdravje“ (OHLEP) je leta 2022 oblikovala naslednjo opredelitev pristopa „eno zdravje“: „„Eno zdravje“ je celosten in enoten pristop, katerega cilj je trajnostno uravnorežiti in optimizirati zdravje ljudi, živali in ekosistemov. V osnovi upošteva dejstvo, da je zdravje ljudi, domačih in divjih živali, rastlin ter širšega okolja (vključno z ekosistemi) tesno povezano in soodvisno.“.

6. PRIZNAVA, da je v viziji za kmetijstvo in prehrano, ki jo je Evropska komisija predstavila februarja 2025⁷, poudarjeno, kako pomembno je zagotoviti, da vsi elementi agroživilskega sektorja delujejo v okviru planetarnih omejitev, obenem pa prispevajo k podnebnim ciljem, ohranjanju in obnovi biotske raznovrstnosti, zdravim tlom, čisti vodi in odpornim prehranskim sistemom.
7. POUDARJA, da se agroživilski sistemi nahajajo na presečišču med zdravjem ljudi, živali, rastlin in ekosistemov ter da pristop „eno zdravje“ zagotavlja celovit okvir za obravnavanje medsebojno povezanih tveganj in medsektorskih izzivov, s katerimi se soočajo agroživilski sistemi.
8. POUDARJA, da se antimikrobična odpornost širi na presečišču med ljudmi, živalmi in okoljem, kar pomeni, da se lahko odporni patogeni in rezistenčni geni prenašajo med ljudmi, živino, prostoživečimi živalmi in ekosistemi, ne glede na to, kje so se prvič pojavili, zato je potrebno usklajeno ukrepanje. OPOZARJA na poseben pomen pristopa „eno zdravje“ pri obravnavanju antimikrobične odpornosti in POUDARJA, da bi morali ukrepi temeljiti na zakonodaji EU in mednarodno dogovorjenih standardih.
9. POUDARJA, da pristop „eno zdravje“ v tem smislu ni le zdravstvena strategija, temveč tudi ključni dejavnik, ki omogoča trajnostne in odporne agroživilske sisteme.

⁷ 6385/25, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: „Vizija za kmetijstvo in prehrano: skupno oblikovanje kmetijskega in živilskega sektorja, ki bo privlačen za prihodnje generacije“.

10. IZPOSTAVLJA, da je treba graditi na izkušnjah, pridobljenih pri preteklih izzivih na področju pristopa „eno zdravje“, ter znanstvenih dokazih in praktičnih izkušnjah, da bi okrepili celostne pristope v agroživilskih sistemih.
11. POUDARJA, da lahko vključitev pristopa „eno zdravje“ v agroživilske sisteme ustvari znatne dolgoročne prihranke s preusmeritvijo osredotočenosti s kriznega upravljanja, za katero je potrebno veliko virov – kot so odzivanje na pandemije, krize na področju zdravja živali ali izpad pridelka – na stroškovno učinkovito preprečevanje in sistemsko odpornost, da se tako zaščitijo javni proračuni in okrepi socialna kohezija.

Uporaba pristopa „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih

12. POUDARJA, da se z uporabo pristopa „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih, vključno s prehranskimi sistemi, ki temeljijo na kopenskih in vodnih ekosistemih, enakovredno obravnavajo izzivi, povezani z zdravjem ljudi, zdravjem in dobrobitjo živali, zdravjem rastlin in zdravjem ekosistemov, ob tem pa v celoti priznava njihova medsebojna odvisnost.
13. V zvezi z **zdravjem ljudi** IZPOSTAVLJA naslednje:
 - močne medsebojne povezave med agroživilskimi sistemi in zdravjem ljudi, saj vsi sestavni deli agroživilske verige, vključno s primarno proizvodnjo, predelavo, skladiščenjem, prevozom, trženjem, potrošnjo in ravnanjem z odpadki, neposredno in posredno vplivajo na zdravje posameznikov in javno zdravje;
 - nujnost, da se v agroživilske sisteme vključijo pristopi, ki temeljijo na preprečevanju ter prispevajo k zmanjševanju bolezni, ki se prenašajo s hrano in vodo, vseh oblik podhranjenosti in bolezni, povezanih s prehrano, izpostavljenosti onesnaževalom in zoonoznemu tveganju;
 - temeljni pomen spodbujanja zdravih prehranskih vzorcev ob priznavanju lokalnih kultur prehranjevanja, zlasti z izobraževanjem in ozaveščanjem, boljšim dostopom do informacij in bolj zdravim prehranskim okoljem, da se zmanjša breme bolezni srca in ožilja ter drugih nenalezljivih bolezni.

14. V zvezi z **zdravjem in dobrobitjo živali** IZPOSTAVLJA naslednje:

- zdravje in dobrobit živali sta osrednja elementa odpornih in trajnostnih agroživilskih sistemov. Trajnostna živinoreja in akvakultura, ki temeljita na visokih standardih zdravja in dobrobiti živali, prispevata k prehranski varnosti, možnostim preživetja na podeželju in varnemu pridelovanju hrane, hkrati pa zmanjšujeta tveganje za pojav in širjenje zoonotskih bolezni ter blažita vplive na okolje;
- biološka zaščita, preprečevanje in obvladovanje bolezni (vključno s strategijami cepljenja), preudarna raba antimikrobikov, sistemi nadzora in visoki standardi dobrobiti živali ostajajo ključni elementi za učinkovito izvajanje pristopa „eno zdravje“;
- Globalni okvir za progresivni nadzor nad čezmejnimi boleznimi živali, ki ga skupaj vodita Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) in Svetovna organizacija za zdravje živali (WOAH), je še naprej pomemben mehanizem za obvladovanje čezmejnih bolezni živali, s čimer prispeva k varnosti hrane, trajnostnim možnostim preživetja, varni trgovini, prehranski varnosti in javnemu zdravju;
- ukrepi, ki obravnavajo zdravje in dobrobit živali, bi morali temeljiti na zakonodaji EU in mednarodno dogovorjenih standardih.

15. V zvezi z **zdravjem rastlin** IZPOSTAVLJA naslednje:

- zdrave rastline in gozdovi so bistveni za dobro počutje ljudi in odporne agroživilske sisteme, saj zagotavljajo hrano, krmo, kisik in bistvene ekosistemske storitve, hkrati pa podpirajo biotsko raznovrstnost, ohranjajo zdrava tla in zmanjšujejo tveganje degradacije tal, hidroekološke nestabilnosti in zoonoznega preskoka;

- učinkoviti sistemi nadzora in zgodnjega opozarjanja, ki kar najbolj izkoriščajo tehnološke rešitve, so bistveni za celovito in trajnostno preprečevanje, pravočasno odkrivanje in obvladovanje škodljivih organizmov in bolezni rastlin;
- trajnostne prakse varstva rastlin, vključno z integriranim varstvom rastlin pred škodljivimi organizmi in fitosanitarnimi ukrepi, prispevajo k preprečevanju širjenja škodljivih organizmov in bolezni na lokalni ravni in preko meja, s čimer pomagajo varovati zdravje ljudi, biotsko raznovrstnost, kopenske in vodne ekosisteme, gozdove in splošno okoljsko trajnostnost;
- rastline, gozdovi in gozdni sistemi so bistveni za trajnostne agroživilske sisteme, saj zagotavljajo sekvestracijo ogljika in ključne ekosistemske storitve, ki podpirajo ekosisteme in okoljsko zdravje;
- krajinski pristopi, vključno s kmetijsko-gozdarskimi sistemi, in trajnostno upravljani gozdovi krepijo biotsko raznovrstnost, odpornost ekosistemov in prilagajanje podnebnim spremembam, s čimer prispevajo k ciljem pristopa „eno zdravje“ in odpornosti agroživilskih sistemov.

16. V zvezi z **okoljem in zdravjem ekosistemov** IZPOSTAVLJA naslednje:

- agroživilski sistemi so odvisni od zdravja okolja in ekosistemov ter nanj tudi vplivajo, vključno s čistim zrakom in vodo, biotsko raznovrstnostjo, zdravimi tlemi, gozdovi in vodnimi sistemi ter stabilnimi podnebnimi sistemi;

- degradacija okolja, onesnaževanje, izguba biotske raznovrstnosti in podnebne spremembe vse bolj večajo tveganja v agroživilskih sistemih, kar negativno vpliva na zdravje ljudi, živali in rastlin ter kopenske in vodne ekosisteme; integrirani in celostni pristopi so zato bistveni za krepitev odpornosti, zmanjšanje kumulativnih tveganj in podporo dolgoročni trajnostnosti ekosistemov;
 - trajnostni proizvodni sistemi, vključno z agroekološkimi in drugimi inovativnimi pristopi, ki temeljijo na z viri gospodarnih, okolju prijaznih in družbeno odgovornih praksah, lahko skupaj z obnovo ekosistemov prinesejo pozitivne okoljske rezultate, hkrati pa zmanjšajo dolgoročna sistemska tveganja, vključno s prehajanjem patogenov med prostoživečimi in domačimi živalmi, ki je povezano z degradacijo habitatov.
17. POUDARJA, da je integrirano in skupno ukrepanje na navedenih področjih bistveno za zmanjšanje medsektorskih tveganj, vključno s pojavom bolezni in zoonoz, ki se prenašajo s hrano, vodo in vektorji, antimikrobično odpornostjo, škodljivimi organizmi in boleznimi rastlin ter degradacijo ekosistemov.
18. PRIZNAVA, da je za zmanjšanje teh tveganj potreben usklajen in na znanosti utemeljen pristop, ki bo obravnaval njihove skupne dejavnike, kot so nove nalezljive bolezni, nezdrava prehrana, izguba biotske raznovrstnosti, onesnaževanje in degradacija okolja, vplivi na podnebje, netrajnostni proizvodni sistemi in neustrezna uporaba kmetijskih vložkov.
19. POUDARJA, da uporaba pristopa „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih znatno krepí nadzor, zgodnje opozarjanje, preprečevanje, pripravljenost in krepitev odpornosti, s čimer podpira bolj usklajene odzive politike, tudi čezmejno in na regionalni ravni.

20. IZPOSTAVLJA, da sta za uspešno izvajanje pristopa „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih potrebna sodelovanje vseh ustreznih deležnikov v agroživilski verigi in večja skladnost politik na vseh ustreznih področjih politike.
21. POUDARJA, da je treba odpraviti institucionalne in sektorske ovire na nacionalni in svetovni ravni ter še naprej spodbujati vključevanje vidikov pristopa „eno zdravje“ v določanje standardov na mednarodni ravni, zlasti v okviru Komisije za Codex Alimentarius, WOAH in Mednarodne konvencije o varstvu rastlin (IPPC), s čimer bi podprli varno in predvidljivo mednarodno trgovino.

Učinkovito upravljanje in ustrezni omogočitveni pogoji

22. POUDARJA, da so učinkovito upravljanje in ustrezni omogočitveni pogoji bistveni za uresničevanje načel pristopa „eno zdravje“ v praksi, pri čemer je treba čim boljše izkoristiti obstoječe strukture in vire ter okrepiti sodelovanje med vsemi ustreznimi sektorji, ravnmi upravljanja in deležniki.
23. IZPOSTAVLJA pomen zagotavljanja ustreznih spodbud v podporo izvajanju pristopa „eno zdravje“ v praksi, vključno z izkoriščanjem obstoječih finančnih in fiskalnih instrumentov, spodbujanjem dostopa do znanja in inovacij ter krepitevijo tehničnega sodelovanja, izmenjave znanja in razvoja zmogljivosti, tudi v partnerskih državah in gospodarstvih v razvoju.
24. PRIZNAVA, da je treba pri izvajanju pristopa „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih upoštevati različne nacionalne okoliščine, proizvodne sisteme, institucionalne ureditve, okoljske pogoje in razvojne prednostne naloge. Ob upoštevanju raznolikosti agroživilskih sistemov in ekosistemov so ključni lokalni in teritorialni pristopi k izvajanju.

25. PRIZNAVA pomen spremljanja in ocenjevanja izvajanja in učinkovitosti pristopa „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih ter SPODBUJA uporabo mehanizmov spremljanja, nadzora in poročanja v podporo z dokazi podprtemu odločanju in stalnemu izboljševanju.
26. POZIVA Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo usklajevanje, skladnost politik, tehnično sodelovanje, krepitev zmogljivosti, izmenjavo dobrih praks, izobraževanje, ozaveščanje in izmenjavo znanja o pristopu „eno zdravje“ v agroživilskih sistemih, pri tem pa se izogibajo nepotrebnim upravnim bremenom ali bremenom poročanja.

Mednarodno sodelovanje

27. PRIZNAVA stalno potrebo po mednarodnem sodelovanju, zlasti z okrepljenim sodelovanjem v okviru štiristranskega partnerstva za izvajanje pristopa „eno zdravje“ (FAO, SZO, WOA in UNEP), Komisije za Codex Alimentarius, IPPC, CGIAR in ustreznih okvirov STO, da bi v agroživilskih sistemih na skladen, učinkovit in na znanosti utemeljen način spodbujali cilje pristopa „eno zdravje“, tudi z večjo skladnostjo in sinergijami med delom štiristranskega partnerstva organizacij in ustreznimi večstranskimi okoljskimi sporazumi.
28. Z ZADOVOLJSTVOM UGOTAVLJA, da FAO, SZO, WOA in UNEP, Komisija za Codex Alimentarius in IPPC v svoje delo vse bolj vključujejo načela pristopa „eno zdravje“.
29. POUDARJA, da mednarodni standardi, ki so jih razvili zlasti Komisija za Codex Alimentarius, WOA in IPPC, zagotavljajo uveljavljen, na znanosti utemeljen okvir, ki podpira izvajanje pristopa „eno zdravje“ in omogoča varno mednarodno trgovino.

30. PRIZNAVA, da je nadaljnje sodelovanje s temi organi še vedno bistveno za ohranjanje skladnosti in predvidljivosti v mednarodnem sanitarnem in fitosanitarnem sistemu, ter v zvezi s tem POUDARJA, da je Sporazum STO o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov še vedno glavni mednarodni pravni okvir, ki ureja na znanosti utemeljene sanitarne in fitosanitarne ukrepe, ter še naprej zagotavlja pravno varnost in predvidljivost za mednarodno trgovino z agroživilskimi proizvodi.
31. ZNOVA POUDARJA, da je EU v celoti zavezana večsektorskemu sodelovanju, vzpostavljenemu v okviru štiristranskega partnerstva med FAO, SZO, WOA in UNEP, da bi okrepili zmogljivosti celovitega nadzora, preprečevanja, pripravljenosti in odzivanja na svetovni, regionalni in nacionalni ravni. V zvezi s tem IZPOSTAVLJA tudi pomemben prispevek skupine strokovnjakov na visoki ravni za pristop „eno zdravje“ h krepitvi z dokazi podprte in na znanosti utemeljene analize in odločanja.
-